

ಎಲ್ಲವೂ ಮುಗಿದು ಇನ್ನೇನೂ ಉಳಿದಿಲ್ಲ ಎಂದಮೇಲೆಯೇ ಬಯಸುವ ಹೊಸದು ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ!

ಡಾ.ವಿನೋದ ಭಟ್

191: ನಮ್ಮೊಳಗಿನ 'ಈಡಿಪಸ್' ನೀ

ನೀನಾಸಂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಶಿಬಿರದ ಮೂರನೆಯ ದಿನ 'ಈಡಿಪಸ್.' ಗ್ರೀಕ್ ನಾಟಕಕಾರ ಸೋಫೋಕ್ಲಿಸ್‌ನ ಕೃತಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡಿಸಿದವರು ಗಣೇಶ ಮಂದರ್ತಿ. ನಾಯಕ ಈಡಿಪಸ್ ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಕೊಂದು ತಾಯಿಯೇಕಾಸ್ತಾಳನ್ನೇ ಮದುವೆಯಾಗುವನು ಎಂಬ ಭವಿಷ್ಯವಾಣಿಯಿದೆ. ಕೊನೆಗೆ ಬಿಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಸತ್ಯದ ಕಠೋರತೆಯನ್ನು ಸಹಿಸದೆ ಯೋಕಾಸ್ತಾ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಈಡಿಪಸ್ ಎರಡೂ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೈಯಾರೆ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಒಳಗಣ್ಣು ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಸ್ವಬ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಂದೇಶ ಏನೆಂದರೆ, ಮಾನವರು ಸರ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರರಲ್ಲ. ವಿಧಿ ಎನ್ನುವುದು ಅವರನ್ನು ಆಳುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವರು ಅನುಭವಿಸುವ ಕಷ್ಟಸುಖಗಳಿಗೆ ಕಾರಣ ಇರಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ.

ಸರ್ವಧರ್ಮಗಳು ಆಧರಿಸಿರುವ ಕರ್ಮಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಇದು ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾದುದು ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ನನ್ನ ಮಾತು ಅದಲ್ಲ. ಬದಲಿಸಲಾಗದ ಹಣೆಬರಹಕ್ಕೆ ಈಡಿಪಸ್ ಹೇಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿದ ನೋಡಿ: ಒಳನೋವು ಒತ್ತಿಕೊಂಡು ಬರುವಾಗ ಹಣೆಬರಹವನ್ನು ಸಹಿಸುತ್ತ ಕೂಡಲಿಲ್ಲ. ಕಿತ್ತುತಿದ್ದು ಹಿಂಸೆಗೆ ರಣವೈದ್ಯವೇ ಆಗಲಿ, ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡ. ನಂತರವೇ ಅವನ ಪ್ರಕೃಬ್ಧತೆ ಮಾಯವಾಗಿ, ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಬ್ಧವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಅಂತೂ ಹಣೆಬರಹ ತಪ್ಪಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾದರೂ ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾದ ಹೊರಬರುವ ಆಯ್ಕೆ ಅವನದಾಯಿತು.

ಈ ತತ್ವವು ದಾಂಪತ್ಯಕ್ಕೂ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಅಸಾಧ್ಯ ಎನ್ನಿಸುವಾಗ ಸಂಗಾತಿಗಳು ಮದುವೆಯಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದವು ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅಪ್ಪನಂತೆ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸುವ ಗಂಡ, ಅಮ್ಮನಂತೆ ಭಾವುಕತನದಿಂದ ಆಳುವ ಹೆಂಡತಿ ಇರುವಾಗ ತಾನು ತಂದೆ/ತಾಯಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದೇನೆ ಎಂದೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅನೇಕರು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಗಾತಿಯ ಲೈಂಗಿಕ ನಿರುತ್ಸಾಹ, ವಾಂಛಿಲ್ಲ, ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಗಳ ಪರಿಣಾಮ ಆಗುವ ಅಂತರಂಗದ ನರಕದ ನಿರಂತರತೆಯಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಒಂದೇ ಉಪಾಯವೆಂದರೆ ದಾಂಪತ್ಯದಿಂದ ಕಳಚಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಇದು ವಿಚ್ಛೇದನ ಅಥವಾ ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ಬೇರ್ಪಡುವಿಕೆ ಅಲ್ಲದೆ ಇತರ ಸೌಮ್ಯರೂಪಗಳಲ್ಲೂ ನಡೆಯಬಹುದು. ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಮೊಟಕುಗೊಳಿಸುವುದು, ಕೆಲಸದ ಅಥವಾ ಮಕ್ಕಳ ಜೊತೆಗೆ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಪರಸ್ಪರರಿಂದ ದೂರ ಸರಿಯುವುದು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಥವಾ ಶಾರೀರಿಕ ನೆಪದಿಂದ ಬೇರೆ ಮಲಗುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ. ರೂಪವೇನೇ ಇರಲಿ, ಉದ್ದೇಶ ಒಂದೇ: ನರಕದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ. ನಂತರ 'ನನ್ನ ಹಣೆಬರಹವೇ ಇಷ್ಟು; ಕಾಲಕ್ಕೆ ಶರಣಾದೆ' ಎಂದು ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಸಿಕ್ಕ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ತಡಕಾಡುತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಅವರ ಅಂತರಂಗದ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿವರಿಸುತ್ತೇನೆ:

ದಾಂಪತ್ಯದಿಂದ ಕಳಚಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಎಲ್ಲವೂ ಮುಗಿಯಿತು ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರಲ್ಲವೆ? 'ಎಲ್ಲವೂ ಮುಗಿಯುವುದು' ಎಂದರೇನು? ಯಾತನೆಯ ಮೂಲದಿಂದ ದೂರವಾಗುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಒಳಗೊಂದಲ ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಬ್ಧಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಒಳಗಣ್ಣು ತೆರೆಯಬೇಕು. ಇಷ್ಟಾದಿನ ಸಂಗಾತಿಯೊಡನೆ ಮುಖಾಮುಖಿ ಆಗುತ್ತಿದ್ದವರು ಈಗ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಅಂತರ್ಮುಖಿ ಆಗಬೇಕು. ಈಡಿಪಸ್ ಕಂಡುಕೊಂಡಂತೆ 'ಸ್ವಸಂಗ ಚಿತ್ತ'ರಾಗುತ್ತ ಬದುಕಲು ಕಲಿಯಬೇಕು. ಆಗ ಬರುವ ವಿಚಾರಧಾರೆ ಯೇ ಬೇರೆ.'

ದಾಂಪತ್ಯದಿಂದ ಹೊರಬಂದೆ ಸರಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕಾಲಿಟ್ಟಿದ್ದೆ? ಒಂಟಿತನವೇ ಬೇಕಾದರೆ ಮದುವೆ ಯಾಕಾದರೂ ಆದೆ? ದಾಂಪತ್ಯ ಮುರಿಯುವುದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಕೊಡುಗೆ ಏನಿತ್ತು? ಕೆಟ್ಟ ದಾಂಪತ್ಯದಿಂದ ಏನೇನು ಕಲಿತೆ...? ಹೀಗೆ ಆತ್ಮವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಮಾತ್ರ ಕ್ರಮೇಣ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತಿಕೆ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಏನೇನಿದೆ? ತನ್ನಾತ್ಮದ ಅರಿವು, ಸ್ವಸಂಗ ಚಿತ್ತ, ಸಂಗಾತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮೈತ್ರಿಭಾವ, ಹಾಗೂ 'ಸಂಬಂಧದ ಜೊತೆಗೆ ಸಂಬಂಧ' ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟತೆ. ಹೀಗೆ ಪೂರ್ಣತೆಯ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗುವಾಗ ಪುನಃ ಬಾಂಧವ್ಯ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಭಿಲಾಷೆ ಹುಟ್ಟಬಹುದು. ಆಗಾಗುವ ಬಾಂಧವ್ಯದ ವೈಖರಿಯು ಸ್ವಂತಿಕೆಯ ಅರಿವಿಲ್ಲದ, ಒಂಟಿತನವನ್ನು ದೂರವಿಡುವ ಹಪಾಹಪಿಯ, ಸಂಗಾತಿಯ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಹೆಗಲಮೇಲೆ ಬಲವಂತದಿಂದ ಮಾಡುವ ಸವಾರಿಯಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ತನ್ನ ಕಾಲಮೇಲೆ ಭದ್ರವಾಗಿ ನೆಲೆಯೂರಿ, ಸಂಗಾತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡು ಒಬ್ಬರ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ತಣ್ಣಗಿರುವಂಥ ಬಾಂಧವ್ಯ. ದಾಂಪತ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಎಲೆನ್ ಬೇಡರ್ ಹೇಳುವ ಮರುಗಳತನ (rapprochement) ಹಾಗೂ ಅದರ ಫಲಶ್ರುತಿಯಾದ ಭವ್ಯ ಸಹಜೀವನ (synergy) ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು ಸ್ವಬ್ಧತೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು ಒಳಗಣ್ಣು ತೆರೆದುಕೊಂಡ ನಂತರವೇ. ವ್ಯಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆ ಹಾಗೂ ಸಾಂಗತ್ಯಗಳು ಕೂಡಿ ಬಾಳುವುದು ಇಂಥ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ.

ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಎಲ್ಲಿಂದ ಶುರುಮಾಡುವುದು? ಎಲ್ಲವೂ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆಯೇ ಹೊಸದರ ಶುರುವಾತು. ಅಂದರೆ ಮೊದಲು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮುಗಿಸಬೇಕು! ಮರಳಲಾಗದ ದಾರಿಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟಾಗ ಮಾತ್ರ ಹೊಸದಾರಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆಗ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ದಾಂಪತ್ಯದ ವೈಖರಿಯೇ ಹೊಸದು. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲು ಆಗದಿರುವ ಇದರ ಕಲ್ಪನೆ ಕೊಡಲು ಒಂದು ದೃಷ್ಟಾಂತ: ಈ ಹೆಣ್ಣು ವಿದೇಶದ ಬಿಳಿಯನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿ ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಸಂಸಾರ ನಡೆಯದೆ ವಿಚ್ಛೇದನ ಹೊಂದಿ, ಪುಟ್ಟ ಮಗಳೊಡನೆ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಮರಳಿದ್ದಾಳೆ. ಮರುಮದುವೆಗೆ ಯೋಗ್ಯನೆನಿಸಿದ ಸ್ನೇಹಿತನೊಂದಿಗೆ ಆಪ್ತಸಲಹೆಗಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ಸ್ನೇಹಿತನಿಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಕಂಡರೂ ಒಂದು ಸಂಗತಿಯ ತಲೆಬುಡ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದೇನೆಂದರೆ, ಅವಳ ಮಾಜಿ ಪತಿ ವರ್ಷಕ್ಕೊಂದು ತಿಂಗಳು ಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಇರಲು ಬರುತ್ತಾನೆ. ಇವಳು ಅವನನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ, ಮಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾಜಿ ಗಂಡಹೆಂಡಿರು ಪರಸ್ಪರ ತೋರಿಸುವ ಸಹೃದಯತೆಯು ಸ್ನೇಹಿತನಿಗೆ ನುಂಗಲಾರದ ತುತ್ತಾಗಿ ಅಭದ್ರತೆ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅವನದೇನೇ ಇರಲಿ, ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದು ಇದು: ಗಂಡಹೆಂಡಿರ ನಡುವಿನ ವಿರಸವು ವಿಚ್ಛೇದನ ಪಡೆಯುವಷ್ಟು ಘೋರವಾಗಿತ್ತಷ್ಟೆ? ವಿಚ್ಛೇದನೆಯ ನಂತರದ ಯಾತನೆಯನ್ನು ಒಳಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಅಥವಾ ಹಣೆಬರಹವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಹೃದಯವಂತರಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು? ಇದೆಲ್ಲ ಮಗುವಿನ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲವೆಂದು ಮೇಲುನೋಟಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ತಂದುಕೊಂಡಿದ್ದು ವಿಚ್ಛೇದನದ ನಂತರವೆ. ಅಂದರೆ, ಅವರ ಹೊಸ ಬಾಂಧವ್ಯವು ವಿಚ್ಛೇದನದ ನಂತರ ಶುರುವಾಗಿದೆ! ಇದು ಹಳೆಯ ಸಂಬಂಧದ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಮೀರಿ ಅವರವರ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತಿಕೆಯತ್ತ ವ್ಯಾಪಿಸುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ದಾಂಪತ್ಯದ ಅಳತೆಗೋಲಿನಿಂದ ಅಳೆಯಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಿಗಿದ್ದೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದಂತೆ ವಾಸಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿರುವಂತೆ ಬೇರ್ಪಟ್ಟಮೇಲೂ ಹಾರ್ದಿಕ ಸಂಬಂಧ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

ಇದರರ್ಥ ಏನು? ದಾಂಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನರ್ಥ, ಅರ್ಥಹೀನತೆ ಎದುರಾಗುವಾಗ ವಿಧಿಗೆ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯತೆಯಿಂದ ಶರಣಾಗುವುದು ಅಥವಾ ಹೊಣೆ ಹೊತ್ತುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬದಲಾಗುವುದು - ಇವೆರಡೇ ನಮ್ಮ ಆಯ್ಕೆಗಳಾಗಿಬಿಡುತ್ತವೆ. ಈಡಿಪಸ್ ಕಣ್ಣು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡಂತೆ ಘೋರವಾದರೂ ಸರಿ, ಏನಾದರೂ ಮಾಡಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ತದನಂತರವೇ ಸ್ವಬ್ಧತೆ, ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತಿಕೆ ಮರೆಯುತ್ತವೆ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವ ಒಳದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರೇರಿತ ದಾಂಪತ್ಯವು ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಗಡಿಮೀರಿ ಪಾರಸ್ಪರಿಕ, ಆಂತರಂಗಿಕ ಹಾಗೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಆಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಉಚಿತ ಸಹಾಯವಾಣಿಗೆ ಕರೆಮಾಡಿ: 8494944888.